

Ελληνοτουρκικές σχέσεις και στερεότυπα

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ **ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ**

Έχουν παρέλθει οι εποχές κατά τις οποίες η αναμέτρηση μεταξύ ελληνικών και τουρκικών αθλητικών συλλόγων αποκλειόταν από τις διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες για λόγους ασφαλείας ή αποτελούσε μείζον εθνικό γεγονός που συσπειρώνε τους φιλάθλους όλων των ομάδων και λειτουργούσε σαν μικρογραφική αναπαράσταση ενός ελληνοτουρκικού πολέμου. Από την άλλη, οι ελληνοτουρκικές αθλητικές αντιπαραθέσεις δεν έχουν φθάσει και στο σημείο να θεωρούνται με αμιγώς συλλογικά και αθλητικά κριτήρια. Υφιστάμενες πολιτικοποίηση από τα μέσα ενημέρωσέως, προσφέρουν ευκαιρία για να μελετήσει κανείς τις κοινωνικές παραστάσεις και τα στερεότυπα εκατέρωθεν.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η πρόσφατη ποδοσφαιρική αναμέτρηση μεταξύ του Παναθηναϊκού και της Σάμσουνοπορ για τα play-off του Europa League (πριν από περίπου μία εβδομάδα στο ΟΑΚΑ). Η διαπίστωση ότι το έμβλημα της Σάμσουνοπορ αποτελείται από έναν έφιππο ανδριάντα του Μουσταφά Κεμάλ ερμηνεύθηκε ως προκλητική. Η θέση της έδρας της ομάδος, της πόλεως της Αμισού (Σαμψούντας), ως το σημείο εκκίνησης του κινήματος του Μουσταφά Κεμάλ που οδήγησε στην ίδρυση της σύγχρονης Τουρκίας, αγνοήθηκε προφανώς, και υιοθετήθηκαν ελληνοκεντρικές προσεγγίσεις. Η καλλιέργεια ανησυχιών ότι η παρουσία των τούρκων οπαδών θα οδηγούσε σε επιθετικές ενέργειες και συγκρούσεις με τους Έλληνες οπαδούς συνοδευόταν από τη χρήση όρων όπως «απόβραση», «εισβολή» κ.λπ., όπως ταιριάζει στα στερεότυπα περί βαναυσότητας, επιθετικότητας, οξυθυμίας και αγενείας που χαρακτηρίζουν την εικόνα του μέσου Γούρκου ενώπιον της ελληνικής κοινής γνώμης. Τελικώς οι οπαδοί της Σάμσουνοπορ όχι μόνον δεν ανταποκρίθηκαν στις περί βιαιότητας προσδοκίες αλλά εξέπληξαν τους πάντες, όταν μετά το τέλος του αγώνος και την ήττα της ομάδος τους όχι μόνον δεν προέβησαν σε ασχημονίες αλλά, αντιθέτως, συνέλεξαν και τα απορρίμματα της κερκίδος τους, ώστε να την παραδώσουν καθαρή. Η είδηση βεβαίως δεν βρήκε μεγάλη απήχηση στα μέσα ενημέρωσέως, όπως όλες οι ειδήσεις που αντίκεινται σε εμπειρωμένα στερεότυπα. Αντιθέτως, αν όντως είχαν συμβεί επεισόδια ή προκλητικές ενέργειες, είναι βέβαιον ότι η ειδησεογραφική κάλυψη των γεγονότων θα ήταν πολύ μεγαλύτερη. Το να αφήσουν εξάλλου σωρούς απορριμμάτων μετά το τέλος του αγώνος θεωρείται στην Ελλάδα αποδεκτί οπαδική συμπεριφορά.

Τούτο προφανώς δεν σημαίνει ότι όλοι οι τούρκοι οπαδοί συμπεριφέρονται κατά τον ανωτέρω περιγραφέντα τρόπο. Σημαίνει όμως ότι η στερεοτυπική και μονοδιάστατη προσέγγιση μιας κοινωνίας πολυπληθούς και σύνθετης όπως η τουρκική θα οδηγήει συχνά σε εσφαλμένα συμπεράσματα όσον αφορά τόσο τις αντιλήψεις και τις αξίες μεγάλων τμημάτων της τουρκικής κοινωνίας όσο και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Παρά τους περιορισμούς και τις πιέσεις που προκαλεί η οπισθοχώρηση των δημοκρατικών θεσμών και ο περιορισμός των ελευθεριών στη δημόσια σφαίρα, σημαντικό μέρος της τουρκικής κοινωνίας αγωνίζεται να διατηρήσει την πολυφωνία της και να παραμείνει σε επικοινωνία με την Ευρώπη. Η συμπεριφορά των οπαδών της ομάδος μιας μεσαίου μεγέθους πόλεως της Τουρκίας δείχνει ότι η διαχωριστική γραμμή μεταξύ των φορέων των δυτικών αξιών και των αντιπάλων τους είναι τεθλασμένη.

• Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπιλκενι και επικεφαλής του Προγράμματος Τουρκίας του **EVA/AMET**